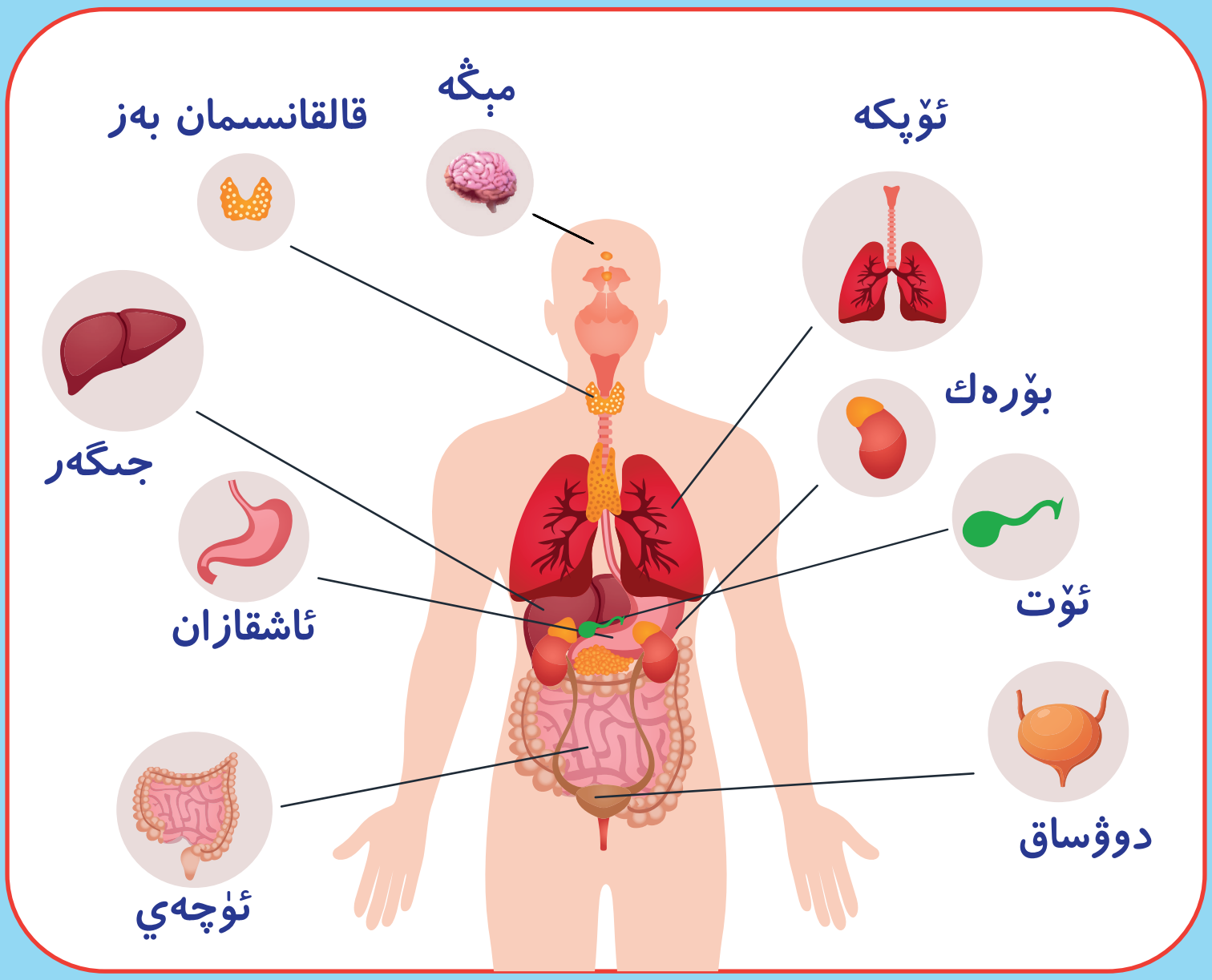
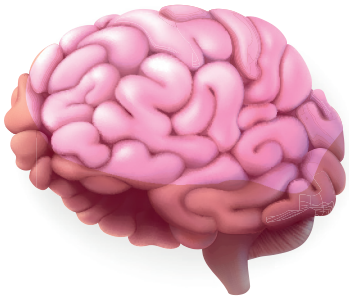
ئادەم بەدىنى كارتىلىرى

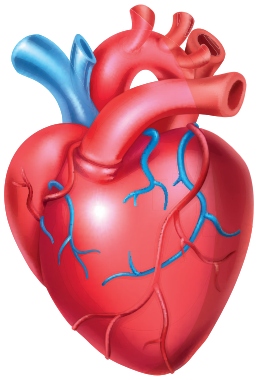

ئىجاد ئىلىم - پەن مەركىزى

مېڭە

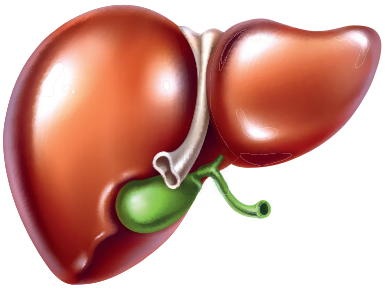
ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

يۈرەك

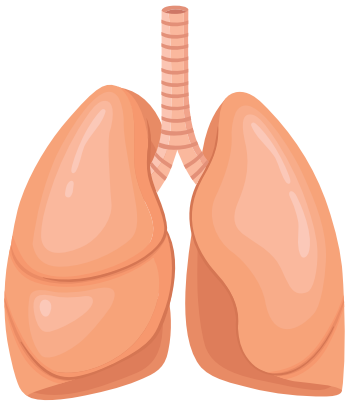
ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

جىگەر

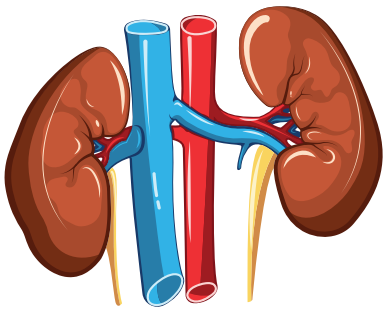
ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

ئۆپكە

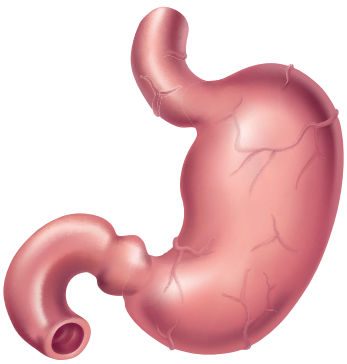
ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

بۆرەك

ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

ئاشقازان

ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

يۈرەك

يۈرىكىمىز تەخمىنەن مۇشتۇمچىلىك چوڭلۇقتا كېلىدۇ، شۇنداق بولىشىغا قارىماي ئۇ ئىنتايىن كۈچلۈك. يۈرەك مۇسكۇللىرىنىڭ توختىماستىن قىسقىرىشى ۋە كېيىنكىسى نەتىجىسىدە يۈرىكىمىز بەدىنىمىزنىڭ ھەممە يېرىگە قان يوللاپ بېرىدۇ. يۈرىكىمىز ئوڭ دالانچە، سول دالانچە، ئوڭ قېرىنچە ۋە سول قېرىنچە دەپ ئاتىلىدىغان تۆت بوشلۇقتىن تەركىب تاپقان، ھەر بىر بوشلۇقنى بىر بىرىدىن ئايرىپ تۇرىدىغان يەنە تۆت دانە كلاپان بار.

ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

مېڭە

بەدەندە يۈز بېرىدىغان بارلىق ئىشلارنى مېڭە باشقۇرىدۇ. مېڭە، بەدەندىكى باشقا ئەزالارغا نېرۋا يولى ئارقىلىق نېمە قىلىشى كېرەكلىكىنى بىلدۈرىدىغان ئۇچۇرلارنى يوللايدۇ. مېڭە داۋاملىق، ھېچ توختاپ قالماستىن ئىشلەيدۇ. قاتتىق ئۇخلاپ كەتكەن ۋاقتىمىزدىمۇ يۈرىكىمىزنىڭ سوقۇشىنى، نەپەس ئېلىشىمىزنى تەمىن ئېتىدۇ. مېڭىمىز يەنە تەپەككۇر قىلىشىمىزنى، ئۆگىنىش قىلىشىمىزنى، قارار چىقىرىشىمىزنى ۋە ئەسكە ئېلىشىمىزنى كونترول قىلىدۇ.

ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

ئۆپكە

ھاۋا، نەپەس ئېلىش ئارقىلىق ئۆپكىمىزگە تولىدۇ. ئاندىن ئۆپكە پۈۋەكچىلىرى ئارقىلىق بۇ ھاۋادىكى ئوكسىگىن قېنىمىزغا يوللاپ بېرىلىدۇ. ئاندىن ئورگانلاردىن قان بىلەن قايتىپ كەلگەن كېرەكسىز گازلارنى يەنى كاربون تۆت ئوكسىدنى يەنە ئۆپكە پۈۋەكچىلىرى يارىدىمىدە نەپەس چىقىرىش شەكلىدە سىرتقا چىقىرىدۇ. ئىنسان بىر كۈندە تەخمىنەن 23 مىڭ قېتىم نەپەس ئالىدۇ. بەدىنىمىزدىكى ھۈجەيرىلەرنىڭ تىرىك تۇرۇشى ئۈچۈن ھەمىشە ئوكسىگىنگە ئېھتىياجى بار.

ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

جىگەر

جىگەر، ئادەم بەدىنىدىكى ماددا ئالماشتۇرۇشنىڭ مەركىزىي ئورنى بولۇپ، ئىستېمال قىلىنغان ئوزۇقلۇق ۋە دورىلارنىڭ ھەممىسى بەدەنگە ئۆزلىشىش ئۈچۈن ئالدى بىلەن جىگەردىن ئۆتۈشى كېرەك. جىگەر بەدىنىمىزدىكى قانلارنىڭ ئويۇشۇشىنى تەمىن ئېتىدۇ، ئېنزىملارنى ۋە باشقا ئاقسىللارنى ئىشلەپچىقىرىدۇ. ئوتامىن، تۆمۈر، ياغ ۋە شېكەر قاتارلىقلارنى زاپاس ساقلايدۇ. جىگەر يەنە بەدىنىمىزدىكى زىيانلىق ماددىلارنى تازىلايدۇ.

ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

ئاشقازان

ئاشقازان قورساقنىڭ ئوستى قىسمىغا جايلاشقان بولۇپ، خالتىغا ئوخشايدىغان بىر ئەزادۇر. ئاشقازان دىۋارىدا مىليونلىغان ئاشقازان شىللىق پەردىسى دېيىلىدىغان بەزلەر بار. بۇ بەزلەردىن ھەزىم قىلىشقا يارىدەمچى بولىدىغان سۈيۇقلۇق ئاجرىلىپ چىقىدۇ. ئاشقازان ھەر 20 سېكۇنتتا بىر قېتىم لۆمۈلدەش ئارقىلىق يىمەكلىكلەرنى فىزىكىلىق ۋە خىمىيىلىك جەھەتتىن پارچىلاپ، يېرىم سۈيۇقلۇق ھالەتتىكى بىر ئارلاشما ماددىغا ئايلاندۇرىدۇ.

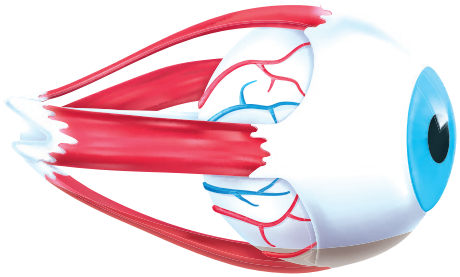
ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

بۆرەك

بۆرەك بەدىنىمىزدىكى ھۈجەيرىلەر ئىشلەپ چىقارغان زىيانلىق خىمىيىۋى ماددىلارنى ئايرىپ، قېنىمىزنى تازىلايدۇ ۋە ۋۇجۇدىمىزدىكى سۇ مىقدارىنى كونترول قىلىدۇ. ئېھتىياجىمىزدىن ئارتۇق سۇلارنى ۋە خىمىيىۋى ماددىلارنى سۈيدۈك دېيىلىدىغان سۈيۇقلۇققا ئايلاندۇرۇپ، سىرتقا چىقىرىۋېتىش ئۈچۈن دوۋساققا يوللاپ بېرىدۇ. بۆرەكلەر ھەر تۆت مىنۇتتا بىر قېتىم بەدىنىمىزدىكى پۈتۈن قاننى تازىلاپ چىقىدۇ.

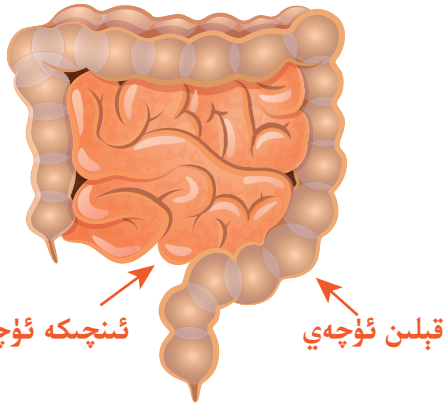
ئىجاد ئىسلام-پەن مەركىزى

كۆز

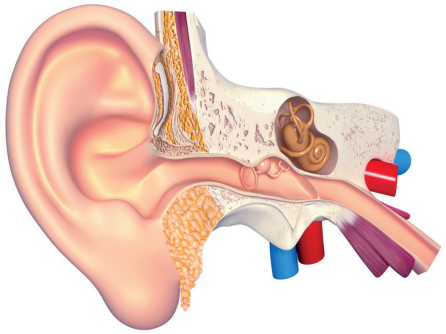
ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

ئۇچەي

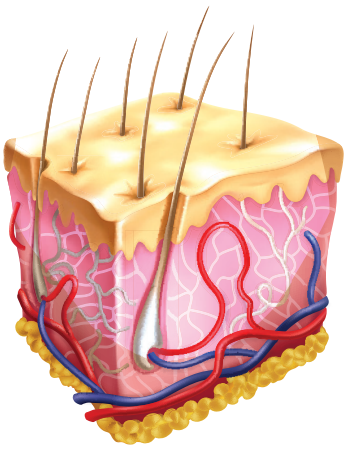

ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

قۇلاق

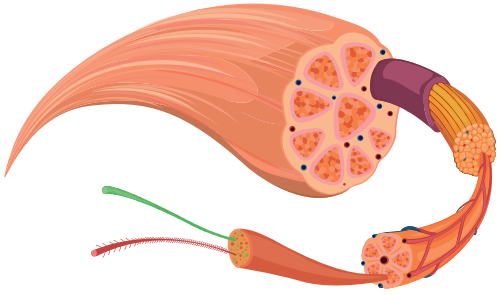
ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

تېرە

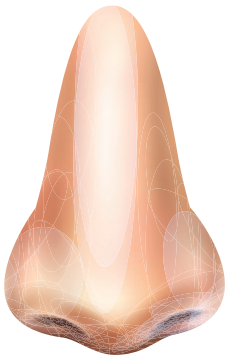
ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

مۇسكۇل

ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

بۇرۇن

ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

ئۇچەي

ئاشقازاندا پارچىلىنىپ، ئۇماچتەك ھالەتكە كەلگەن ئوزۇقلۇقلار ئىنچىكە ئۇچەيدىن ئۆتۈش جەريانىدا پايدىلىق قىسىملىرى سۈمۈرۈلۈپ قانغا قېتىلىپ كېتىدۇ. قېلىن ئۇچەيمىز بولسا ئىنچىكە ئۇچەيمىزدە ھەزىم بولالمىغان ئوزۇقلۇقلارنى يېغىپ، ئۇلاردىكى سۇلارنى سۈمۈرىۋالغاندىن كېيىن، قېلىپ قالغان قىسمى چوڭ تەرەت ھالىتىدە مەقئەتتىن سىرتقا چىقىرىۋېتىلىدۇ.

كۆز

ئەتراپىمىزدىكى ئادەم ۋە نەرسىلەردىن قايتقان نۇرلار كۆز قارچۇقىمىزغا كىرىپ، كۆز لىنزىسىدىن ئۆتۈپ، لىنزىنىڭ ئارقىسىدا تەتۇر تەسۋىر شەكىللىنىدۇ. بۇ كۆرۈنۈش، يورۇقلۇققا سەزگۈر نېرۋا ھۈجەيرىلىرى تەرىپىدىن پەرق ئېتىلىپ، مېڭىمىزگە خەۋەر يوللىنىدۇ. مېڭىمىزمۇ بۇ تەسۋىرنى تۈزىتىپ، ئوڭ كۆرۈشىمىزنى تەمىن ئېتىدۇ. قاراڭغۇلۇقتا كۆز قارچۇقىمىز جىقراق يورۇقلۇق ئالالاش ئۈچۈن چوڭايسا، يورۇق مۇھىتتا ئارتۇقچە نۇرلارنىڭ كىرمەسلىكى ئۈچۈن كىچىكلەيدۇ.

تېرە

تېرىمىز پۈتۈن بەدىنىمىزنى قاپلىغان بولۇپ، ئۇنى سىرتتىن تەسىرلەردىن ساقلايدۇ. مەينەتچىلىك ۋە مىكروپلارنىڭ بەدەنگە كىرىشىنى توسىدۇ، بەدەننى قاتتىق سوغۇقتىن ۋە قاتتىق ئىسسىقتىن قوغدايدۇ. تېرىمىز ئىككى قەۋەتتىن تەركىب تاپقان. ئۈستى قەۋىتىدە ئۆلۈك ھۈجەيرىلەر بولىدۇ. ئۆلۈك ھۈجەيرىلەر داۋاملىق تۆكۈلۈپ تۇرىدىغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئورنىغا ئاستى قەۋەتتىن يېڭى ھۈجەيرىلەر چىقىپ تۇرىدۇ. ئاستى قەۋەتتە قان-تومۇرلار، نېرۋا ئۇچلىرى، تەر بەزلىرى ۋە تۈك يىلتىزى بولىدۇ.

قۇلاق

ئاۋازلار ھاۋادىكى كىچىك زەررىچىلەرنى تەۋرىتىدۇ. بۇ تەۋرىنىشلەر كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان دولقۇن شەكلىدە ئەتراپقا تارقىلىدىغان بولۇپ، بىزگە يېتىپ كەلگەندە قۇلقىمىز بۇ تەۋرىنىشلەرنى يېغىپ، خۇددى بىر ۋاروڭنكىغا ئوخشاش قۇلقىمىزنىڭ ئىچىگە يوللاپ بېرىدۇ. بۇ تەۋرىنىشلەر ئىنتايىن ئىنچىكە بولغان قۇلاق پەردىمىزگە ئۇرۇلۇپ، ئۇنى تىترىتىدۇ. ئەڭ ئاخىرىدا قۇلقىمىزنىڭ ئەڭ ئىچىدىكى نېرۋا ھۈجەيرىلىرى بۇ تەۋرىنىشلەرنى پەرق ئېتىدۇ ۋە مېڭىمىزگە ئاۋاز ئۇچۇرلىرىنى يوللاپ بېرىدۇ.

بۇرۇن

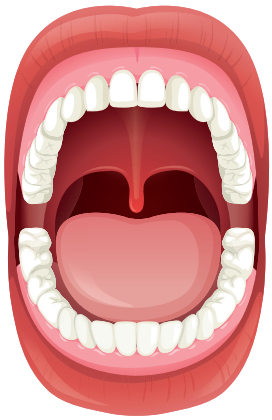
ھاۋادىكى ئىنتايىن كىچىك پۇراق زەررىچىلىرى نەرسىلەردىن چىققاندىن كېيىن ھاۋادا ئۇچۇپ، بۇرنىمىزنىڭ تۆشۈكىدىن كىرىدۇ ۋە بۇرۇن بوشلۇقىمىزنىڭ ئىچىدە، ئارقا تەرەپلەرگە جايلاشقان خۇددى چاچقا ئوخشايدىغان كىچىك نېرۋا ھۈجەيرىلىرى بىلەن ئۇچرىشىدۇ، بۇلار پۇراق دانچىلىرىنى پەرق قىلغاندىن كېيىن، بۇ ھۈجەيرىلەر نېرۋىلارنىڭ ۋاستىسى بىلەن مېڭىمىزگە خەۋەر يوللايدۇ. مۇشۇ بىر قاتار جەريانلاردىن كېيىن بىز پۇراقنى ھېس قىلالايمىز.

مۇسكۇل

بېلىكىمىزدە، كۆزىمىزدە، يۈرىكىمىزدە، قىسقىسى بەدىنىمىزنىڭ ھەممە يېرىدە مۇسكۇل مەۋجۇت بولۇپ، سانى 600 دىن ئارتۇق. بۇلار يۇز مۇسكۇللىرى، ئىسكىلىت مۇسكۇللىرى ۋە يۈرەك مۇسكۇللىرى دەپ ئۈچ تۈرگە ئايرىلىدۇ. زور كۆپچىلىك مۇسكۇللار سۆڭەككە چاپلىشىقلىق بولىدۇ. مۇسكۇللىرىمىز بەدەن قىياپىتىمىزنى شەكىللەندۈرىدۇ. مۇسكۇللار بەدىنىمىزنىڭ ھەرىكەت قىلىشىنى تەمىن ئېتىدۇ. مۇسكۇللار بولمىغان بولسا ماڭالمىغان، گەپ قىلالمىغان ھەتتا نەپەسمۇ ئالالمىغان بولاتتۇق.

تىل

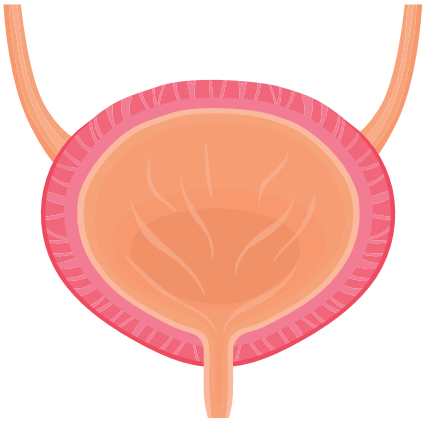
ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

چاچ

ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

دوۋساق

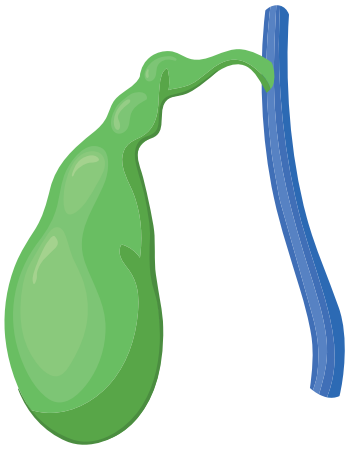
ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

سۆڭەك

ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

ئۆت

ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

قالقانسىمان بەز

ئىجاد ئىسلىم-پەن مەركىزى

چاچ

تېرىمزنىڭ ئاستىدا تۇك يىلتىزلىرى مەۋجۇت بولۇپ، باش تېرىمزنىڭ ئاستىدىكى تۇك يىلتىزلىرىدىن ئۇنۇپ چىققان تۇكلەر چېچىمزنى شەكىللەندۈرىدۇ. چېچىمز ۋە بەدىنىمزدىكى باشقا تۇكلەرنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى ئۆلۈك بولۇپ، پەقەت يىلتىز قىسمىلا تىرىك ھېسابلىنىدۇ. بېشىمزدا تەخمىنەن 100 مىڭ تال چېچىمز بار. چېچىمز ھەر ئايدا تەخمىنەن بىر، ئىككى سانتىمېتىر ئۆسىدۇ. بېشىمزدىن نورمالدا ھەر كۈنى ئەڭ كۆپ بولغاندا تەخمىنەن 100 تال چاچ تۆكۈلىدۇ.

تىل

تىلمىزنىڭ ئۈستىدىكى ئىنتايىن كىچىك مۇدۇرلاردا، كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان، مىڭلىغان تەم قوبۇل قىلىش تومۇرلىرى مەۋجۇت. بىر نەرسىلەرنى يەپ-ئىچكەن ۋاقتىمىزدا ئوزۇقلۇق مولېكۇلىلىرى تۈكۈرۈكىمىز بىلەن بىللە تىلمىزدىكى ئىنتايىن كىچىك تۆشۈكچىلەردىن ئۆتۈپ، تەم قوبۇل قىلىش ھۈجەيرىلىرىگە يېتىپ بارىدۇ. بۇ تەم ھۈجەيرىلىرى مېڭمىزگە ئۇچۇر يوللىغاندىن كېيىن، يېمەكلىكنىڭ تاتلىق، ئاچچىق ياكى تۇزلۇق دېگەندەك تەرىپىنى ھېس قىلالايمىز.

سۆڭەك

بەدىنىمزدىكى پۈتكۈل سۆڭەكلەر ئىسكىلىتىمزنى شەكىللەندۈرىدۇ. ئىسكىلىتىمز بولسا بىزنىڭ ئۆرە تۇرۇشىمىزنى، مۇسكۇل ۋە بوغۇملار بىلەن بىرلىكتە ھەرىكەت قىلىشىمىزنى تەمىن ئېتىدۇ. سۆڭەكلەرنىڭ يەنە ئىچكى ئەزالىرىمىزنى قوغداش رولى بار. يېڭى تۇغۇلغاندا بەدىنىمىزدە 300دىن ئارتۇق سۆڭەك بولىدۇ. چوڭايغانسىرى بەزىلىرى بىر-بىرى بىلەن كىرىشىپ، چوڭ ئادەم بولغان ۋاقتىمىزدا جەمئىي 206 پارچە سۆڭىكىمىز بار بولغان بولىدۇ.

دوۋساق

دوۋساق، ئېلاستىكسلىق خۇسۇسىيەتكە ئىگە بىر خالتا بولۇپ، بۆرەكلەر قاندىكى ئارتۇق سۇ ۋە خىمىيۋى ماددىلارنى ئايرىپ، ئۇلارنى سۈيدۈككە ئايلاندۇرغاندىن كېيىن، سۈيدۈك نەيچىسى دېيىلىدىغان ئىككى تۇرۇبىدىن ئېقىپ كېلىپ، بۇ خالتىغا يىغىلىدۇ ۋە ئاخىرىدا سۈيدۈك يولى ئارقىلىق سىرتتىقا چىقىرىۋېتىلىدۇ.

قالقانسىمان بەز

قالقانسىمان بەز، بەدەندىكى ئەڭ چوڭ ئىچكى ئاجراتما بەز ھېسابلىنىدۇ. قالقانسىمان بەز ئادەم بەدىنىدىكى ماددا ئالمىشىشنى تەڭشەيدىغان بولۇپ، بەدەننىڭ ھەرقايسى ئەزالىرىغا تەسىر كۆرسىتىدۇ. قالقانسىمان بەز ئۆسۈپ يېتىلىشتە كەم بولسا بولمايدىغان تەڭشىگۈچى ھورمۇنلارنىڭ بىرى بولۇپ، ئۆسۈپ يېتىلىشنى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

ئۆت

ئۆت، جىگەرنىڭ تۆۋەن تەرىپىگە جايلاشقان، كىچىك خالتا شەكىللىك بىر ئەزا بولۇپ، ئۆت خالتىسى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. جىگەر ھەزىم قىلىشقا ياردەمچى بولىدىغان بىر خىل سۇيۇقلۇق ئىشلەپچىقىرىدىغان بولۇپ، ئۆتمىز بۇ سۇيۇقلۇقنى ساقلاش، قويۇقلاشتۇرۇش ۋە ئونى كىچىك ئۇچەيگە قەرەلىك يوللاپ بېرىش رولىنى ئۆتەيدۇ.